

**Talousvaliokunnan mietintö n:o 29 hallituksen esityksestä laiksi
valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunta on lähettänyt 16 päivänä syyskuuta 1993 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 130 laiksi valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta.

Perustuslakivaliokunta on antanut esityksestä eduskunnan määräyksen perusteella lausunnon, joka on tämän mietinnön liitteenä (PeVL 17).

Valiokunta on ottanut käsiteltäväkseen esityksen yhteydessä eduskunnan 17 päivänä syyskuuta 1993 valiokuntaan lähettämän ed. Haaviston ym. lakialoitteen n:o 31 laeiksi valtion vakuusrahastosta annetun lain ja rikoslain 36 luvun 8 §:n muuttamisesta.

Esityksen ja lakialoitteen johdosta talousvaliokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Pekka Laajanen valtiovarainministeriöstä, valtion vakuusrahaston hallintoneuvoston puheenjohtaja, kansanedustaja Pentti Mäki-Hakola, johtaja Heikki Koivisto valtion vakuusrahastosta, ylijohdaja Jorma Aranko pankkitarkastusvirastosta, pankinjohtaja Esko Ollila ja toimistopäällikkö Vesa Vihriälä Suomen Pankista, johtaja Erkki Kontkanen Suomen Pankkiyhdistyksestä, toimitusjohtaja Taisto Joensuu Osuuspankkien Keskusliitosta, pankinjohtaja Jukka Räihä Säästöpankkiliiton edustajana ja professori Jarmo Leppiniemi.

Hallituksen esitys

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi omaisuudenhoitoyhtiöiden omistamista ja hallinnointia koskevat säännökset. Rahasto voi omistaa ja hallinnoida osakkeita myös osakeyhtiössä, jonka tarkoituksena on omaisuudenhoitoyhtiön osakkeiden omistaminen, ja muussakin osakeyhtiössä, jos sitä voidaan pitää tarpeellisena pankin toiminnan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamisen kannalta. Rahasto voi antaa yhtiöille lainaa, antaa takauksia yhtiön ottamille lainoille

ja takuita yhtiön sitoumuksille sekä myöntää yhtiölle muutakin rahoitustukea.

Valtiontilintarkastajilla ja valtiontalouden tarkastusvirastolla on oikeus tarkastaa rahastoa sekä tukea ja rahoitusta saaneen pankin, vakuusrahaston, muun yhteisön tai säätiön taloutta ja toimintaa.

Rahaston johtokunta päättää yhtiöiden hallinnointiin liittyvistä asioista. Valtioneuvoston yleisistunto päättää valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen ja valtuuksien puitteissa rahaston johtokunnan esityksestä omaisuudenhoitoyhtiöiden osakkeiden merkinnästä, hankinnasta ja luovuttamisesta, yhtiöille annettavasta lainasta, takauksesta, takuusta tai muusta rahoitustuesta sekä tappioiden kattamisesta.

Lakialoite

Lakialoitteessa ehdotetaan, että valtion vakuusrahastosta annettuun lakiin lisätään tukiehtoja ja eduskunnalle annettavia tietoja koskevat säännökset. Rikoslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että luottamusaseman väärinkäyttö tulisi virallisen syytteen alaiseksi.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esitys

Valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisena ja ehdottaa sen hyväksymistä jäljempänä olevin muutosehdotuksin.

Julkista pankkitukea on kanavoitu, lukuun ottamatta Suomen Pankin Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankin haltuunoton johdosta tekemiä operaatioita, valtion pääomasijoituksina, pääomatodistuksina, osakepääomana, takauksina, lainana ja vastuudebentuurilainana. Omaisuudenhoitoyhtiö ei ole uusi tuen muoto, vaan se on uusi keino, jota voidaan käyttää pankkitoi-

minnan tervehdyttämisessä silloin, kun se kokonaisuuden kannalta on tarkoituksenmukaista.

Yhteiskunnan yritystoiminnalle antama tuki, jota ei myönnetä kaikille kilpailutilanteessa oleville yrityksille, vääristää aina kilpailua. Myös pankkituella on väistämättä tällainen ominaisuus. Omaisuudenhoitoyhtiötä valtion omistamiin pankkeihin perustettaessa toimenpiteellä ei ole erikseen vaikutusta kilpailutilanteeseen. Yksityisen pankin saadessa tukea omaisuudenhoitoyhtiön muodossa kilpailu saattaa vääristyä, kuten edellä on yritystoiminnalle annetusta tuesta todettu.

Omaisuudenhoitoyhtiötä koskevat säännökset eivät saa olla yhtiön toimintaa liian yksityiskohtaisesti ohjaavia, koska yhtiön käytännön toiminnan tilanteita on vaikea tarkoin ennakoida. Liian yksityiskohtaiset säännökset saattavat jopa estää sinänsä tarpeellisen omaisuudenhoitoyhtiön perustamisen tai vaikeuttaa sen käytännön toimintaa toiminta-ajatuksen vastaisesti.

Omaisuudenhoitoyhtiön perustamisella ei oleteta olevan olennaista merkitystä pankkituen tarpeeseen. Omaisuudenhoitoyhtiössä ongelmallisen omaisuuden hallinnointi on kuitenkin selkeämpää kuin pankissa. Jos yhtiö tarvitsee tukea, tiedetään tarkalleen, mistä tuen tarve aiheutuu. Tukea voidaan myös valvoa tehokkaammin kuin pankissa. Omaisuudenhoitoyhtiötä voidaan luonnehtia uudeksi pankkituen kohtaantumisen valvontakeinoksi. Pankkitukea, omaisuudenhoitoyhtiö mukaan lukien, valvovat useat viranomaisorganisaatiot. Nyt valvontaoikeus laajennetaan koskemaan myös valtiontilintarkastajia ja valtiontalouden tarkastusvirastoa.

Omaisuudenhoitoyhtiöön voidaan ostaa tai muuten hankkia ja yhtiössä voidaan hoitaa vain valtion tai valtion vakuusrahaston tukitoimien kohteena olevan pankin omaisuutta tai vastuita. Laissa ei ole määritelty, millaista tukea pankki on saanut. Periaatteessa tässä tarkoitetuksi tueksi voidaan katsoa kaikki valtion pankille antama tuki, myös lainat ja takaukset. Käytännössä useimmat pankit ovat ottaneet vastaan ainakin valtion pääomasijoitusta.

Pankista omaisuudenhoitoyhtiöön siirrettävän omaisuuden arvon määrittelyä on pidetty ongelmallisena. Kun pankki ja omaisuudenhoitoyhtiö ovat valtion määräysvallassa, siirtoarvoon ei käytännössä liity merkittäviä ongelmia, vaikkakin valiokunta katsoo, että myös tässä siirtoarvona olisi käytettävä markkina-arvoa.

Kun yksityinen pankki luovuttaa omaisuutensa valtioenemmistöiseen omaisuudenhoitoyhtiöön,

voidaan siirtoarvoon liittyvä ongelma poistaa, kun siirtoarvona käytetään omaisuuden markkina-arvoa. Tällöin luovuttavan pankin kirjanpidossa mahdollisesti olevan korkeamman arvon ja markkina-arvon erotus jää pankille luottotappioksi. Omaisuudenhoitoyhtiön aikanaan realisoimista vakuuksista saatava myyntihinta noudattaa realisoinnin aikaista markkina-arvoa. Jos omaisuuden siirron aikainen markkina-arvo on arvioitu oikein, siirtyy omaisuus omaisuudenhoitoyhtiölle normaaleja liikeluodellisia periaatteita käyttäen eikä realisointihinta tuota myöhemminkään omaisuudenhoitoyhtiön omistajille yllättäviä tappioita. Omaisuudenhoitoyhtiön toiminnan perusajatuksena valiokunnan mielestä onkin oltava, että yhtiö ei tuota tappiota.

Siirrettävän omaisuuserän arvo on arvioitava erittäin huolellisesti käyttäen toisistaan riippumattomia ja puolueettomia arvioijia, tarpeen vaatiessa myös ulkopuolisia. Koska markkinat tällä hetkellä ovat monilla alueilla olemattomat tai ainakin ohuet, omaisuuserien arvoa ei pystytä määrittelemään tai testaamaan avoimilla markkinoilla. Siirtohintaan ei saa sisällyttää piilotukea. Jos omaisuuden arvostuksessa on todella tarkoitus antaa myös tukea, sen määrä on selkeästi ja avoimesti ilmaistava. Omaisuuserien arvon määrittelyn tulee olla avointa. Kun lainsäädännön mukaan pankissa ja omaisuudenhoitoyhtiössä tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja, hänen asiantuntemustaan on käytettävä hyväksi omaisuuden arvioinnissa. Tarpeen vaatiessa on käytettävä tällaista ulkopuolistakin tilintarkastajaa.

Hallituksen esityksen mukaan siirron kohteeksi tuleva omaisuus ei ole pelkästään Suomessa olevaa suomalaisten pankkien omaisuutta. Siirrettävä omaisuus voi olla tuettavan suomalaisen pankin ulkomailla olevaa omaisuutta. Tällaisen omaisuuden arviointiin ja hankkimiseen liittyvät erilaiset riskit ja ongelmat kuin Suomessa sijaitsevan omaisuuden hankintaan.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että toteutetaan sekä kotimaan että sijaintimaan lainsäädännön edellyttämät ja mahdollistamat asianmukaiset tarkastukset, ennen kuin ulkomailla olevaa omaisuutta siirretään omaisuudenhoitoyhtiöön. Jollei asianmukaisia tarkastuksia esimerkiksi sijaintimaan lainsäädännön vuoksi voida suorittaa, omaisuuden siirtoon ei pidä ryhtyä.

Ulkomaillakin olevan omaisuuden siirrossa on pidettävä lähtökohtana, että siirrettävä omai-

suus ei tuota yhtiölle pelkästään tappiota. Ulko-
mailla olevan omaisuuden markkina-arvon mää-
rittely saattaa olla toimivien markkinoiden joh-
dosta helpompaa kuin Suomessa, mutta on huo-
lehdittava siitä, ettei esimerkiksi sijaintimaan
lainsäädäntö tuota yllätyksiä. Myös valvontavi-
ranomaisten on tarkasti valvottava ulkomailla
olevan omaisuuden hankintaa, hallinnointia ja
realisointia.

Valiokunta korostaa, että omaisuudenhoi-
toyhtiön omaisuuden realisointiaika on koko
yhtiön toiminnan kannalta keskeinen. Yhtiön
toiminta-ajatuksena nimittäin ei saa olla mah-
dollisimman nopea omaisuuden rahaksi muutta-
minen. Päinvastoin omaisuudenhoitoyhtiön tu-
lee toiminnassaan pyrkiä sen huostaan joutunei-
den asiakkaiden toiminnan tervehdyttämiseen
tai hallittuun alasajoon. Yhtiön hallussa olevan
omaisuuden realisointi tulee toteuttaa edullisim-
malla mahdollisella tavalla ja ajankohtana, jol-
loin menetykset voidaan minimoida. Omaisuu-
den myynnin ajankohtaa harkittaessa on myös
otettava huomioon, etteivät realisointitoimet
häiritse muita markkinoita. Epäterveiden yritys-
ten tukeminen ei saa tapahtua terveiden kustan-
nuksella.

Hallituksen esityksessä omaisuudenhoitoyh-
tiön perustamiselle asetettu edellytys pankin
kuulumisesta pankkituen piiriin on tärkeä. Yh-
tiön perustamisedellyksenä ei kuitenkaan ole,
että pankki olisi valtion määräysvallassa. Sen
sijaan omaisuudenhoitoyhtiön tulee aina olla
valtioenemmistöinen. Kun omaisuudenhoitoyh-
tiö perustetaan valtioneuvoston kussakin ta-
pauksessa erikseen tekemällä päätöksellä, on
tässä yhteydessä riittävän yksityiskohtaisesti
määrättävä perustamisen ja yhtiön toiminnan
edellytykset. Samalla on huolehdittava siitä, että
omaisuutta luovuttaneen pankin omistajien vas-
tuu toteutuu aikaisempien luottotappioiden
osalta. Näin tapahtuukin, kun omaisuus siirtyy
omaisuudenhoitoyhtiöön markkina-arvosta.

Valtion pankeille myöntämän tuen yleisenä
edellytyksenä on aina oltava tuen vastikkeelli-
suus. Tämä määräys koskee myös omaisuuden-
hoitoyhtiöön sijoitettuja valtion varoja.

Omaisuudenhoitoyhtiöön siirtyneen omai-
suuden hoito on niin järjestettävä, että siitä
saadaan yhtiölle paras mahdollinen hyöty. Edel-
lä sanotulla tavalla tämä koskee myös yhtiön
omaisuuden realisointia. Omaisuudenhoitoyh-
tiön tuottamana hyötynä on valiokunnan käsi-
tyksen mukaan myös pidettävä sitä välillistä
etua, jonka pankki saa sen muun liiketoiminnan

tervehdyksen kautta omaisuudenhoitoyhtiöön
siirrettyjen ongelma-asiakkaiden ollessa yhtiön
tehokkaassa hoidossa ja valvonnassa.

Valiokunta katsoo, ettei omaisuudenhoitoyh-
tiöön tule siirtää ongelma-asiakkaita muodos-
tuneita kotitalouksia eikä sellaisia pienyrityksiä,
joiden asiakkuus pankissa ei vaadi normaalia
pankkitoimintaa suurempaa erikoistumista on-
gelmien hoitamiseksi. Omaisuudenhoitoyhtiöön
ei valiokunnan mielestä ole järkevää siirtää tuot-
tamatonta omaisuutta, joka voidaan realisoida
suoraan pankin toimesta. Yhtiön hoidossa tulee
olla sellaisia asiakaskokonaisuuksia, joilla on
elinmahdollisuuksia ja jotka tuottavat yhtiölle
myös tuloa.

Valiokunta toteaa toistamiseen, että pankki-
tuen hallinnointi on nykyisten organisaatioiden
ja niiden valtuuksien puitteissa nykyisellään se-
kavaa. Pankkituen myöntämiseen osoitetut var-
rat ja valtuudet ovat pääasiassa valtioneuvoston
käytettävissä talousarvion kautta. Valtion va-
kuusrahaston hallintoneuvostona toimivan
pankkivaltuuston asema on ongelmallinen, kun
esimerkiksi omaisuudenhoitoyhtiö voidaan pe-
rustaa sitä kuulematta. Vastuu varojen käytön ja
muun valvonnan osalta on jakautunut tavalla,
joka valiokunnan käsityksen mukaan ei ole val-
vontavastuun kannalta riittävän selkeä.

Valiokunta viittaa perustuslakivaliokunnan
lausuntoihin eduskunnan ja sen valiokuntien
tietojensaantioikeudesta. Perustuslakivaliokun-
nan kannan mukaan kiistaton lähtökohta on,
että valiokuntien tulee saada kaikki tiedot, joita
ne tarvitsevat tehtäviään hoitaessaan. Perustus-
lakivaliokunnan tarkoittaman lähtökohdan mu-
kaista siten on, että tietojen kuuluminen esimer-
kiksi pankki- tai liikesalaisuuden piiriin ei sinän-
sä voi olla valtiopäiväjärjestyksen eli perustus-
lain mukainen peruste jättää ne antamatta valio-
kunnalle, joka pyytää niitä tehtäviään varten.
Yhtiöiden toiminnan on oltava avointa julkiselle
arviointille.

Valiokunta vielä katsoo, että tällä lailla ei
oteta kantaa Siltapankki Oy:tä koskeviin järjes-
telyihin, joihin on ryhdytty tekemällä muun
muassa omistujajärjestelyjä ja vastuunjakosopi-
mus jo ennen kuin omaisuudenhoitoyhtiöiden
perustaminen vakuusrahastosta annetun lain
mukaan on ollut mahdollista.

Muutosehdotukset

1 §:n 5 mom. Valiokunta ehdottaa omaisuu-
denhoitoyhtiön toimialaa kavennettavaksi siten,

että yhtiö voi hoitaa vain yhtiön haltuun ostettua tai muuten hankittua omaisuutta tai vastuita. Vakuusrahaston määräysvallassa oleva yhtiö ei siis voi toimia tukitoimien kohteena olevan pankin sisällä, vaan hoidettava omaisuus on siirrettävä pankista omaisuudenhoitoyhtiöön.

Edelleen valiokunta ehdottaa saman momentin säännöstä selvytyden vuoksi täydennettäväksi siten, että rahasto voi myös myydä tai muuten luovuttaa omaisuudenhoitoyhtiöön ostettua tai muuten hankittua omaisuutta.

7 §:n 5 mom. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta ehdottaa täsmennettäväksi tämän momentin säännöstä siten, että tarkastuskohteena erikseen mainitaan omaisuudenhoitoyhtiö.

19 a §. Lisäksi valiokunta ehdottaa tätä pykälää muutettavaksi siten, että pykälässä ehdotettua tarkemmin säädetään rahoitustarkastuksen valvonnasta sekä tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta.

Lakialoite

Valiokunta ehdottaa, että lakialoitteeseen sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Lakialoitteessa ehdotetut tukiehdot sisältyvät asianomaisen momentin perusteluihin vuoden 1993 ensimmäisessä lisätalousarviossa, jossa myönnettiin määräraha pankkitoiminnan tukemiseen ja valtioneuvosto oikeutettiin antamaan valtiontakauksia (Talousarviosarja 2/93). Tukitoimista päättää valtioneuvosto sille talousarvioissa ja lisätalousarvioissa annettujen valtuuksien nojalla. Valtion pankkitoimintaan antama tuki on aina vastikkeellista.

Valtion vakuusrahastosta annetun lain mukaiset rahaston tukivaltuudet on lähes kokonaan käytetty.

Viitaten perustuslakivaliokunnan lausuntoon n:o 37/1992 vp lakialoitteessa lakiin lisättäväksi ehdotetut eduskunnalle annettavia tietoja koskevat säännökset saattaisivat rajoittaa eduskunnan ja sen valiokuntien tietojensaantioikeutta. Näin ollen valiokunta ei puolla säännösten lisäämistä lakiin.

Valiokunnan saaman tiedon mukaan aloitteessa ehdotettu rikoslain muutos on valmisteilla, ja siitä annettaneen hallituksen esitys eduskunnalle lähitulevaisuudessa.

Talousvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion vakuusrahastosta 30 päivänä huhtikuuta 1992 annetun lain (379/92) 14 §, 15 §:n 1 momentti ja 18 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 11 päivänä maaliskuuta 1993 annetussa laissa (246/93), sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 11 päivänä maaliskuuta 1993 annetulla lailla (246/93), uusi 5 momentti, 7 §:ään uusi 5 momentti ja lakiin uusi 19 a § seuraavasti:

1 §

Rahaston tehtävä

Rahasto voi omistaa tai hallinnoida osakkeita osakeomistuksen perusteella valtion tai rahaston määräysvallassa olevassa osakeyhtiössä, jonka tarkoituksena on valtion tai rahaston tukitoimien kohteena olevan pankin omaisuuden tai vastuiden ostaminen tai muu hankkiminen ja

hoitaminen *sekä myyminen tai muu luovuttaminen* (omaisuudenhoitoyhtiö). Rahasto voi omistaa tai hallinnoida osakkeita myös osakeyhtiössä, jonka tarkoituksena on omaisuudenhoitoyhtiön osakkeiden omistaminen, ja muussakin osakeyhtiössä, jos sitä voidaan pitää tarpeellisena pankin toiminnan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamisen kannalta. Rahasto voi antaa omaisuudenhoitoyhtiölle tai muulle tässä momentissa tarkoitettulle yhtiölle lainaa, antaa

takauksia yhtiön ottamille lainoille ja takuita yhtiön sitoumuksille sekä myöntää yhtiölle muutakin rahoitustukea.

7 §

Tilinpäätös ja tarkastus

Valtiontilintarkastajilla ja valtiontalouden tarkastusvirastolla on oikeus tarkastaa rahastoa ja tämän lain mukaista tukea ja rahoitusta saaneen pankin, vakuusrahaston, *omaisuudenhoitoyhtiön tai* muun yhteisön *taikka* säätiön taloutta ja toimintaa sen selvittämiseksi, ovatko tuen ja rahoituksen saamiseksi annetut tiedot oikeat ja riittävät sekä onko tukea ja rahoitusta asianmukaisesti käytetty annettuun tarkoitukseen. Sama koskee myös sitä, jonka käyttöön saaja on edellä mainittua tukea ja rahoitusta siirtänyt. Tarkastuksessa tarvittavien tietojen saamiseksi valtiontilintarkastajilla ja tarkastus-

virastolla on oikeus saada virka-apua rahoitustarkastukselta.

14, 15 ja 18 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

19 a §

Yhtiötä koskevat eräät säännökset(1 mom. *poist.*)

(1 ja 2 mom. kuten 2 ja 3 mom. hallituksen esityksessä)

Asiakkaansuojasäännösten ja salassapitovelvollisuudesta annettujen säännösten noudattamista valvoo rahoitustarkastus, jolla on näitä säännöksiä koskevissa asioissa tarkastus- ja tiedonsaantioikeus siten kuin rahoitustarkastuslain (503/93) 11 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1993.

Lisäksi valiokunta ehdottaa,

että lakialoitteeseen sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Louekoski, varapuheenjohtaja Björkenheim, jäsenet Jurva, Jääskeläinen,

Kekkonen, Kivelä, Korhonen, Laivoranta, J. Leppänen, Linnainmaa, Luhtanen, Paloheimo ja Vuoristo sekä varajäsen Korva.

Vastalauseita

I

Talousvaliokunta on mietinnössään ottanut kantaa hallituksen esitykseen valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta (HE 130). Hallituksen esityksen rinnalla on käsitelty lakialoite n:o 31, jossa esitetyt lisäykset valtion vakuusrahastosta annettuun lakiin valiokunta on hylännyt. En voi hyväksyä valiokunnan enemmistön esittämää kantaa.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on tehdä mahdolliseksi omaisuudenhoitoyhtiöiden perustaminen ja näin luoda edellytyksiä pankkikriisin hoitamiseksi. Siihen ei sen sijaan ole otettu säännösehdotuksia kansantaloutta raskaasti painavan ja mittavan pankkituen käytön valvonnasta. Hallituksen esitys on tässä suhteessa merkittävästi huonompi kuin se lainsäädäntö,

jonka eduskunta hyväksyi 26 päivänä tammikuuta 1993 jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin (HE 364/1992 vp).

Edellä mainitun hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyssä tammikuussa 1993 eduskunta muutti esitystä useassa merkittävässä kohdassa. Muutokset perustuivat eduksunnassa laajan hyväksynnän saaneisiin periaatteisiin, joiden mukaan pankkituen on oltava julkista, valvottua ja vastikkeellista, minkä lisäksi on huolehdittava erityisesti siitä, ettei se vääristä rahoitusmarkkinoiden kilpailuolosuhteita. Pankkituen kaltainen julkinen tuki elinkeinoelämälle aiheuttaa aina kilpailun vinoutumisen. Epäterveiden yritysten tukeminen tapahtuu terveiden yritysten kustannuksella. Tällainen kilpailun vääristyminen on pyrittävä välttämään. Toivottomien ja huonosti hoidettujen yritysten alasajo on parempi vaihtoehto kuin niiden keinotekoinen hengissä pitäminen. Tämä koskee myös pankkeja, erityisesti Säästöpankkia.

Eduskunnan tammikuussa 1993 asettamat tavoitteet ovat osoittautuneet entistä perustellummiksi pankkituen kokonaisuuden kasvettua jo yli 40 miljardin markan. Pankkituen käytön tehokas valvonta on tuen koko ajan lisääntyessä osoittautunut yhteiskunnallisesti ehdottoman välttämättömäksi.

Mielestäni valtion vakuusrahastosta annettua lakia olisikin tullut muuttaa siten, että siihen olisi lisätty säännökset tukiehdosta (12 §:n 1 momentti) sekä eduskunnalle annettavista tiedoista (19 b §), kuten lakialoitteessa n:o 31 esitettiin. Ehdotetut säännökset vastaavat eduskunnan tammikuussa lepäämään jätettäväksi hyväksymiä säännöksiä.

Pankkituen tukiehdossa on määrättävä, että tuki on vastikkeellista valtioneuvoston määräämällä tavalla. Tuesta valtiontaloudelle aiheutuvia rasituksia on valvottava ja estettävä tuen haitat kilpailulle yrityksissä ja rahoitustoiminnassa. Velkaantuneiden kotitalouksien ja yritysten asemaa olisi tukiehtojen mukaan helpotettava noudattaen velkasaneerauslainsäädännön periaatteita. Tämän, lainsäädännön mukaisiin viranomaismenettelyihin ei sen sijaan olisi tarpeen turvautua.

Pankkituen käytön julkisuus turvattaisiin säännöksellä, jonka mukaan eduskunnalle on vuosittain annettava kertomus sekä vakuusrahaston että omaisuudenhoitoyhtiöiden toiminnasta samoin kuin tukiehtojen noudattamisesta. Eduskunnan talousvaliokunnan, jolle pankkeja

koskeva lainsäädäntö kuuluu, tulisi niin ikään saada tuen käytön valvontaa varten tarpeellisia tietoja siten kuin lepäämään hyväksytyssä laissa säädetään.

Tässä tarkoitettuun omaisuudenhoitoyhtiöön tulisi siirtää vain yhtenäisiä asiakaskokonaisuuksia.

Muilta osin yhdyin valiokunnan mietinnön perusteluihin.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että Eduskunta hyväksyisi lakiehdotuksen muutoin mietinnön mukaisena, paitsi että lain 12 § ja uusi 19 b § hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

12 §

Tukiehdot

Tukilainaan ja muihin tukitoimiin on asetettava tukea saavaa vakuusrahastoa ja tuettavan pankin toimintaa ja hallintoa koskevat ehdot. Ehdolla on pyrittävä siihen, että:

1) rahaston myöntämä pääomatuki on vastikkeellista valtioneuvoston määräämällä tavalla;

2) valtiontaloudelle aiheutuva rasitus muodostuu niin vähäiseksi kuin se rahaston tehtävän toteuttamisen kannalta on mahdollista;

3) tuki haittaa mahdollisimman vähän kilpailua yritysten välillä ja rahoitustoiminnassa eikä vääristä kiinteistö- ja pääomamarkkinoiden toimintaa;

4) osinkoa pankin osakepääomalle, voitto-osuutta kantarahasto-osuuksille tai korkoa lisäosuusmaksuille, muille osuusmaksuille ja sijoitusosuuksille saa jakaa vain, jos pankin voitonjakokelpoiset varat siihen riittävät valtion ja valtion vakuusrahaston pääomatodistuksille suoritettavan täyden koronmaksun jälkeen;

5) velkaantuneiden kotitalouksien ja yritysten asemaa helpotetaan niiden niin toivoessa noudattaen yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/93) ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/93) periaatteita vakuuksien myyntikielloista ja velkapääoman rajoittamisesta sekä muista, velallisen asemaa vahvistavista järjestelyistä.

19 b §

Eduskunnalle annettavat tiedot

Valtioneuvosto antaa rahaston toiminnasta eduskunnalle vuosittain kertomuksen. Kertomukseen on sisällytettävä tiedot myös 1 §:n 5 momen-

tissa tarkoitettua luottolaitoksen ja osakeyhtiön vastuista sekä velallisina olevista oikeushenkilöistä ja säätiöistä, taloudellisesta tuloksesta ja toiminnasta muuten sekä 12 §:ssä tarkoitetuista tukiehdosta ja niiden noudattamisesta.

Valtiopäiväjärjestyksen 50 §:ssä tarkoitettua eduskunnan valiokunnan tulee pyynnöstään ja muutenkin tarpeen mukaan saada valtioneuvostolta selvitys rahaston toiminnasta sekä tukitoimien kohteena olevan pankin toiminnasta sen estämät-

tä, mitä osakeyhtiön liikesalaisuudesta säädetään. Selvitystä ei kuitenkaan voida antaa pankin, sen asiakkaan tai muun henkilön taloudellisesta asemasta tai yksityistä olosuhdetta koskevasta seikasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta, ellei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua valiokunnan jäsenen on noudatettava sitä vaiteliasuutta, jota valtioneuvosto katsoo asian laadun vaativan.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1993

Eero Paloheimo

II

1. Omaisuudenhoitoyhtiömalli

Hallituksen esityksellä vakuusrahastosta annetun lain muuttamiseksi on määrä liittää omaisuudenhoitoyhtiöt eli ns. roskapankit osaksi pankkituen keinovalikoimaa. Eduskunta tyrmäsi vastaavanlaisen hallituksen esityksen tammikuussa 1993 osaltaan juuri esitykseen sisältyneen omaisuudenhoitoyhtiömallin vuoksi.

Omaisuudenhoitoyhtiöiden perustamista ajavan hallituksen tarkoituksena on, että periaatteessa kaikkien pankkitukea saavien pankkien tai niiden omistamien rahoitusyhtiöiden luottotappioloutoista ja omaisuudesta voidaan muodostaa erillisiä omaisuudenhoitoyhtiöitä.

Veronmaksajien tuki pankeille ohjataan tässä tukimuodossa muun muassa siten, että vakuusrahasto hankkii omistukseensa tällaisen omaisuudenhoitoyhtiön osakkeita ja tuettava pankki, jonka taseessa luottotappiot olivat, jatkaa toimintaansa ilman, että sen tulosta rasittaisivat epäedullisiksi osoittautuneet saatavat ja vähätuottoinen omaisuus, jotka muutoin alentaisivat pankin vakavaraisuutta. Esityksen mukaan omaisuudenhoitoyhtiötä perustettaessa valtioneuvosto (vakuusrahaston esityksestä) määrää siitä, missä määrin "tervehdytettävä" pankki osallistuu omaisuudenhoitoyhtiön hallinnoimiseen ja lopullisten tappioiden kantamiseen (joko osakkeenomistajana tai muutoin riskinkantajana). Pääosa omaisuudenhoitoyhtiöistä koituvista lopullisista tappioista jäisi valtion kannettavaksi, ja jopa yhtiöiden vuosittaisen juoksevan

toiminnan menot otettaisiin valtion talousarvion määrärahoista (esityksen yleisperustelut, s.11).

En voi hyväksyä esitykseen sisältyvää ehdotusta "roskapankeista", koska se vapauttaa pankit ilman omistajan vastuun toteuttamista liiketoimintariskistä ja siirtää riskin kantamisen ilman ehtoja verovelvollisille. Hallituksen esitys ei määrittele niitä perusteita, millä realisoitavia vakuuksia tai huonoa luottokantaa siirrettäisiin sellaisesta pankista, joka ei ole valtion hallinnassa, jolloin esitys avaisi mahdollisuuden myös peiteltyyn tukeen, vaikka kaiken tuen pitäisi olla avointa ja näkyvää. Valiokunta ei ole tätä korjannut.

Tällä järjestelyllä vietäisiin huomattasti päätösvaltaa eduskunnalta valtioneuvostolle sellaisen luottojärjestelyjen osalta, joiden hyväksyttävyyttä ei voida etukäteen arvioida, koska laki ehdotetaan säädettäväksi yleislaiksi.

Käsitykseni mukaan omaisuudenhoitoyhtiötä voidaan kylläkin käyttää järkevästi ja kontrolloidusti pankkituen minimoimisen välineenä sellaisissa tapauksissa, joissa pankki on jo valtion hallinnassa. Kussakin tapauksessa tällöinkin omaisuudenhoitoyhtiön ehdot tulee määrittellä erityislaissa. Valtaa ei saa antaa yleisesti viranomaisille ja pankeille.

Eduskunnan kuluvan vuoden tammikuussa hyväksymässä ponsilausumassa lähdettiin siitä, että tukea annettaessa tulee toteuttaa myös omistajien vastuu, sillä epäonnistuneesta pankkitoiminnasta kuten epäonnistuneesta liiketoiminnasta yleensäkin vastuu kuuluu omistajille eikä pank-

kituen tarkoitus ole omistajien vaan pankkijärjestelmän ja samalla koko maan talouden pelastaminen. Omistajien vastuu oli tarkoitus toteuttaa osakepääoman alennuksen kautta ja valtion puolestaan piti tukea pankkia merkitsemällä tämän jälkeen maksullisessa uudessa annissa pankin osakkeita. Omaisuudenhoitoyhtiöitä ei siis tuoloin hyväksytty pelastamaan pankkien omistajia. Tässä järjestelyssä valtio olisi saanut taloudellisen tilanteen parantuessa takaisin mahdollisimman suuren osan myöntämästään tuesta saamiensa osakkeiden arvonnousun myötä.

Käsitykseni mukaan edelleenkin tukea pitää arvioida tämän periaatteen valossa: valtion määräysvaltaa ja omistusosuutta tulee lisätä sitä mukaa kuin tukea rahana tai takauksina annetaan vastaisuudessa pankeille.

Nyt valittu malli omaisuudenhoitoyhtiöiksi ei sisällä mitään määräyksiä ehdoista, joilla omaisuudenhoitoyhtiö perustetaan, vaan kaikki jää valtioneuvoston vapaaseen harkintaan. Siten siinä ei edellytetä omistajan vastuun toteuttamista, ei määrätellä siirtohintojen perusteita jne.

Näillä perusteilla en voi hyväksyä tätä esitystä, joka antaa yleisvaltuutuksen omaisuudenhoitoyhtiöiden perustamiseen. Ehdotukseni mukaan valiokunnan mietinnön sisältämä ehdotuksen 1 §:n (uuden) 5 momentin tulisi kuulua seuraavasti: ”Rahasto voi omistaa tai hallinnoida osakkeita osakeomistuksen perusteella valtion tai rahaston määräysvallassa olevassa osakeyhtiössä, jonka tarkoituksena on valtion tai vakuusrahaston (*poist.*) hallussa olevan pankin omaisuuden tai vastuiden ostaminen tai muu hankkiminen tai hoitaminen (omaisuudenhoitoyhtiö). (*Poist.*) Rahasto voi antaa omaisuudenhoitoyhtiölle (*poist.*) lainaa, antaa takauksia yhtiön ottamille lainoille ja takuita yhtiön sitoumuksille sekä myöntää yhtiölle muutakin rahoitustukea.”

Pankkien taseissa olevat luottotappiot ovat edelleen kattavan pankkialaisuuden verhoamia. Esityksen 18 §:n 2 momentissa on jopa lähdetty siitä, että eduskunnan valiokunnalla ei olisi tiedonsaantioikeutta siitä, mihin tukea käytetään. Tällainen näkemys kuitenkin aivan oikein torjutaan perustuslakivaliokunnan esityksestä antamassa lausunnossa n:o 17. Voimassa oleva pankkialaisuus estää ja haittaa myös talousrikollisuuden tutkintaa. Kansalaisten on ymmärrettävistä syistä vaikea hyväksyä massiivista pankkitukea, jos sen varjossa maksetaan talousrikollisten aiheuttamia luottotappioita. Maksajilla on oikeus tietää, mihin heidän rahansa käytetään.

2. Pankkituen ja tuen kohteiden julkisuus — päätöksenteon läpinäkyvyyden periaate

Ehdotin, että valiokunta ottaisi käsiteltäväkseen ed. Seppäsen talletuspankkilakia ja pankkitarkastusvirastosta annettua lakia koskevan lakialoitteen (LA 21), jonka mukaan valtion tukea saavien talletuspankkien yli miljoonan markan luottotappiot tulisi kirjata pankkitarkastusvirastoon perustettavaan julkiseen luottotappiorekisteriin. Lakialoitteen lähdekohtana on säilyttää pankkialaisuus pääosin ennallaan, mutta siihen esitetään sellaista poikkeusta, joka mahdollistaa sekä pankkitukea myöntäville viranomaisille että talousrikoksia tutkiville poliisiviranomaisille tiedonsaannin luottotappioiksi kirjattavien erien yksityiskohdista.

Yhteiskunnan tiedonintressin laatu pankkituen kohteiden (pankkien, luotonsaajien ja luottojen) osalta voidaan jakaa kolmeen ryhmään. Tietoja pankkituen kohteista tarvitaan kolmella eri tasolla:

— eduskunta määrittelee yleisellä tasolla pankkituen ehtoja säätämällä mm. vakuusrahastolaista (kansalaisten ja kansanedustajien tiedon tarve);

— viranomaisten on tarpeellista tietää tukea myöntäessään, millaisia luottotappioiksi kirjatut luotot ovat ja millaisilla ehdoilla niitä on myönnetty;

— myös talousrikollisuuden selvittämisessä tarvitaan sekä poliisin oikeutta viranomaisaloitteisesti ryhtyä tutkimaan talousrikoksia että oikeutta saada tietoa eri yhtiömuodoissa mahdollisesti toimineiden talousrikollisten luotoista ja omistuksista.

Valiokunta ei ottanut aloitetta esityksen yhteydessä käsiteltäväkseen.

3. Suomen Säästöpankki Oy:n osakkeiden jakaminen Suomen kansalaisille

Suomen Säästöpankki Oy on valtion omistama pankki eli siis sellainen, johon käsitykseni mukaan voitaisiin soveltaa omaisuudenhoitoyhtiötä, jos se katsottaisiin tarkoituksenmukaiseksi.

Riippumatta siitä, meneteltäisiinkö näin pankin suhteen, katson kuitenkin, että se olisi tarkoituksenmukaista yksityistää tavalla, jota on ehdotettu ed. Anderssonin ym. lakialoitteessa n:o 32.

Viitataan tässä yhteydessä aloitteen perusteissa esitettyihin näkökohtiin siitä, miksi pankki tulisi yksityistää jakamalla sen osakkeet kansalaisille.

Valiokunta ei ottanut tätäkään aloitetta esityksen yhteydessä käsiteltäväkseen.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin valiokunnan mietintöön sisältyvässä muodossa, paitsi että siihen sisältyvä ehdotus uudeksi vakuusrahastolain 1 §:n 5 momentiksi hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1993

Martti Korhonen

1 §

Rahaston tehtävä

-----”
Rahasto voi omistaa tai hallinnoida osakkeita osakeomistuksen perusteella valtion tai rahaston määräysvallassa olevassa osakeyhtiössä, jonka tarkoituksena on valtion tai *vakuusrahaston (poist.) hallussa* olevan pankin omaisuuden tai vastuiden ostaminen tai muu hankkiminen tai hoitaminen (*poist.*) (omaisuudenhoitoyhtiö). (*Poist.*) Rahasto voi antaa omaisuudenhoitoyhtiölle (*poist.*) lainaa, antaa takauksia yhtiön ottamille lainoille ja takuita yhtiön sitoumuksille sekä myöntää yhtiölle muutakin rahoitustukea.

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä

17 päivänä syyskuuta 1993

Lausunto n:o 17

Talousvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 15 päivänä syyskuuta 1993 hallituksen esityksen n:o 130 laiksi valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa talousvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallituseuvos Pekka Laajanen valtiovarainministeriöstä, johtaja Heikki Koivisto valtion vakuusrahastosta, toimitusjohtaja Taisto Joensuu Osuuspankkien Keskusliitosta, johtaja Jukka Räihä Säästöpankkiliitosta, johtaja Erkki Kontkanen Suomen Pankkiyhdistyksestä, professori Mikael Hidén ja professori Kaarlo Tuori.

Käsiteltään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion vakuusrahastosta annettua lakia lisäämällä siihen säännökset rahaston mahdollisuudesta omistaa tai hallinnoida osakkeita sellaisessa omaisuudenhoidoyhtiössä, jonka tarkoituksena on valtion tai rahaston tukitoimien kohteena olevan pankin omaisuuden tai vastuiden ostaminen tai muu hankkiminen ja hoitaminen. Lakiin lisättäisiin myös säännökset valtiontilintarkastajien ja valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusoikeudesta.

Valtioneuvoston yleisistunto päättäisi valtion talousarviossa tarkoitukseen myönnettyjen määrärahojen ja valtuuksien rajoissa valtion osallistumisesta yhtiön perustamiseen ja toimintaan sekä toiminnasta aiheutuneiden tappioiden kattamiseen.

Esitys liittyy kuluvan vuoden valtion neljänneen lisätalousarvioon. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Ehdotetut muutokset eivät esityksen säätämisyjärjestysperustelujen mukaan muuta valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyssä järjestyksessä annettuun lakiin perustuvan vakuusrahaston toiminnan tarkoitusta tai laajuutta, rahaston organisaatiota tai sen käytössä olevien varojen määrää taikka eduskunnan, valtioneuvoston ja rahaston toimivalta- tai vastuusuhteita. Siten muutokset eivät koske seikkoja, jotka muuttaisivat rahaston valtiosääntöoikeudellista asemaa.

Lisäksi säätämisyjärjestysperusteluissa todetaan hallitusmuodon 71 §:n sanamuotoon viitaten, etteivät ehdotetut säännökset valtiontilintarkastajien ja tarkastusviraston tarkastusoikeudesta edellyttäne perustuslainsäätämisyjärjestystä. Asian tulkinnanvaraisuuden vuoksi hallitus on kuitenkin pitänyt suotavana, että kysymyksestä hankittaisiin perustuslakivaliokunnan lausunto.

Valiokunnan kannanotot

Valtiosääntöoikeudellinen arviointi

Laki valtion vakuusrahastosta on säädetty perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneessa tulkintakäytännössään lähtenyt siitä, että tällaista poikkeuksena perustuslaista säädettyä lakia voidaan muuttaa tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä, jos muutettava laki ei laajenna sitä poikkeusta, joka muutettavalla lailla on tehty perustuslakiin. Nyt ehdotettavilla muutoksilla ei laajenneta voimassa olevalla lailla perustuslakiin tehtyä poikkeusta. Lakiehdotus voidaan siksi tältä kannalta arvioituna käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädetyssä järjestyksessä.

Lain 7 §:ään lisättäväksi ehdotetun 5 momentin mukaan valtiontilintarkastajilla ja valtiontalouden tarkastusvirastolla on säännöksessä tarkemmin osoitettu oikeus tarkastaa vakuusrahastoa ja vakuusrahastolain mukaista tukea ja rahoitusta saaneiden yksiköiden taloutta ja toimintaa. Esityksen perusteluissa on pidetty tul-

kinnanvaraisena, voidaanko momentti säätää tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä. Asian tulkinnanvaraisuus saattaisi johtua siitä, että vakuusrahastolain 3 §:n mukaan rahasto on valtiopäiväjärjestyksen 83 §:ssä tarkoitettu eduskunnan vastattava rahasto ja että lain 7 §:n mukaan valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 5 momentissa tarkoitettut eduskunnan valitsevat tilintarkastajat tarkastavat rahaston hallintoa ja tilejä.

Hallitusmuodon 71 §:ssä niin valtiontilintarkastajien kuin valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusoikeuden laajuus on osoitettu valtion taloudenhoito -käsitteen avulla. Hallitusmuodon 6 luvun uudistamiseen johtaneessa hallituksen esityksessä n:o 262/1990 vp tälle käsitteelle tarkoitettiin laaja merkityssisältö. Tässä suhteessa tilanne säilyi entisenlaisena. Ennen kyseistä uudistusta oli pidetty mahdollisena ulottaa tarkastusoikeus muun muassa budjetin ulkopuolisiin rahastoihin ja valtion taloudellista tukea saavien talouteen ja toimintaan.

Vakuusrahasto ei ole sitä koskevan lain 3 §:n viittauksesta huolimatta suoranaisesti rinnastettavissa sellaisiin rahastoihin, joita valtiopäiväjärjestyksen 83 §:ssä on alun perin tarkoitettu (ks. PeVL 4/1992 vp). Se on ennemminkin valtion tavanomaisin varainhankintakeinoin rahoitettava talousarvion ulkopuolinen rahasto. Se ei myöskään toimi organisatorisesti Suomen Pankin yhteydessä, vaan sen tehtävänä on päinvastoin avustaa valtiovarainministeriötä päätösten valmistelussa ja suorittaa eräitä valvontatehtäviä.

Valtiontilintarkastajien tarkastusoikeus valtion taloudenhoitoon kohdistuvana perustuu hallitusmuodon 71 §:ään. Valtiontilintarkastajat ovat valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 5 momentissa tarkoitettujen tilintarkastajien tavoin eduskunnan valitsemia ja toimivat tavallaan eduskunnan puolesta. Nämä seikat ja rahaston asemasta edellä todettu huomioon ottaen ei vakuusrahastolakiin — joka vaikeutetusta säätämisyjärjestyksestään huolimatta on hierarkkiselta asemaltaan tavallinen laki — otettu viittaus valtiopäiväjärjestyksen 83 §:ään voi muodostua esteeksi säätää tavallisella lailla valtiontilintarkastajien tarkastusoikeudesta ehdotettuun tapaan.

Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastusoikeuden perustuslaissa säädetty sisältö kohdistuu samalla tavalla kuin valtiontilintarkastajienkin valtion taloudenhoitoon. Kun käsiteltävänä olevassa tapauksessa otetaan huomioon, mitä vakuusrahaston asemasta on edellä todettu, ei

perustuslain kannalta valiokunnan käsityksen mukaan ole estettä ulottaa viraston tarkastusoikeutta rahastoon.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että 7 §:n 5 momentissa ei ole erikseen mainittu omaisuudenhoitoyhtiöitä ja niiden holding-yhtiöitä, joihin tarkastusoikeuden on perustelujen mukaan tarkoitus ulottaa. Tulisi harkita, onko momentin sanontaa syytä täsmentää tältä osin.

Muita seikkoja

Valiokunta uudistaa lausunnossaan n:o 37/1992 vp esittämänsä eduskunnan valiokuntien tietojensaantioikeudesta ja sen suhteesta esimerkiksi pankki- ja liikesalaisuuteen. Valiokunta myös huomauttaa, ettei 18 §:n 2 momentin voimassa oleva sen paremmin kuin esityksen muutosehdotuksenkaan sanamuoto vastaa sitä, mitä valiokunta mainitussa yhteydessä lausui.

Näihin seikkoihin liittyen valiokunta korostaa, että valtion määräysvallassa olevan omaisuudenhoitoyhtiön tulee mahdollisimman laajasti tehdä omistuksensa julkiseksi. Laajimmillaan tämä vaatimus kohdistuu yhtiön omistamiin kiinteistöihin ja osakkeisiin. Yhtiön tulee esimerkiksi rekisteröidä osakeomistuksensa. Velkasuhteistaan tällaisen yhtiön on julkistettava esimerkiksi elinkeinoaloittaisia yhdistelmäietoja.

Pankkituen ylivertaisen suuren valtiontaloudellisen ja laajemman yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi hyvin suurta huolta olisi kannettava pankkituen normipohjasta ja sen rajoissa käytettävistä menettely- ja toimintatavoista. Asian normipohja on eri syistä syntynyt ikään kuin viipaleittain ja yleensä aina kiireessä.

Valiokunta korostaa pankkitukikysymyksen ja sen normiston kokonaisvaltaisen arvioimisen tarpeellisuutta. Esimerkinomaisesti voidaan mainita, että pankkituen ehtoja koskevat kysymykset ovat nyt hallituksen esityksen perusteella jäämässä kuluvan vuoden ensimmäisen lisätalousarvion perusteluihin. Asian merkityksen huomioon ottaen ehdoista tulee säätää lain tasolla. Pankkituen tähänastiset sääntelyesitykset ovat läheneet liikkeelle ennemminkin muodollisesta päätöksenteko-organisaatiosta — valtion vakuusrahastoa koskevasta laista — kuin pankkien tukemisen arvopäämääristä ja strategisista vaihtoehdoista ja käytännön menettelyistä. Tällaisia seikkoja on enimmillään käsitelty esitysten perusteluissa.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Niinistö, jäsenet Kaarilahti, Kekkonen, M. Laukkanen,

J. Leppänen, Moilanen, Nikula, Vistbacka, Vähänäkki ja Väistö sekä varajäsenet Komi ja Lamminen.
